

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060204

DOM
2013-12-02
Stockholm

Mål nr
P 2575-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-02-21 i mål nr P 1769-12, se bilaga

KLAGANDE

Byggnadsnämnden i Nordanstigs kommun

Ombud: Advokat A G och jur.kand. A-K A

MOTPART

P N

Ombud: Advokat P L

SAKEN

Byggsanktionsavgift för olovlig rivning av sjöbod

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar de av parterna åberopade vittnesförhören.
 2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.
-

Dok.Id 1107738

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Nordanstigs kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa nämndens beslut om byggsanktionsavgift. Till stöd för sin talan har nämnden hänvisat till vad nämnden anfört i tidigare instanser med i huvudsak följande tillägg.

Nämnden bestrider dels att det beror på en olyckshändelse att byggnaden skadades, dels att det aktuella händelseförloppet har varit sådant att det fritar P N från avgiftsskyldighet. För det fall domstolen finner att det varit fråga om en olyckshändelse, anser nämnden inte att 11 kap. 56 § tredje punkten plan- och bygglagen (2010:900), PBL, omfattar den typen av händelser. Bestämmelsen omfattar fall då rivning gjorts på grund av att byggnaden till väsentlig del blivit skadad till följd av eldsvåda eller liknande händelse. Vad som avses med *liknande händelse* är varken klargjort i förarbetena eller kommentaren till bestämmelsen. Händelser som beror på den avgiftsskyldiges eget agerande regleras i 11 kap. 53 § PBL. I enlighet med vad mark- och miljödomstolen har funnit anser nämnden inte heller att denna bestämmelse skulle kunna frita P N från avgiftsskyldighet. Nämnden har begärt att vittnesförhör ska hållas med B H.

P N har bestritt bifall till överklagandet. Till stöd för sin inställning har han hänvisat till vad han anfört tidigare med i huvudsak följande tillägg.

Han tog i samband med planerandet av lyftet råd av en person med god erfarenhet av åtgärder av det aktuella slaget. Han följde de rekommendationer som han fick. Detta till trots inträffade raset. Det måste anses utrett att raset berodde på en ren olyckshändelse. Det är självklart inte en olyckshändelse att han demonterade den raserade byggnaden men av vad som framkommit framstår åtgärden som uppenbart befogad. Han anser att det även i mål av detta slag måste finnas utrymme för beaktande av vad som är rimligt och rätt. Han har begärt att vittnesförhör ska hållas med T S.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Byggsanktionsavgift*

Enligt 11 kap. 51 § PBL ska tillsynsmyndigheten ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 12 §, om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kap. eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 16 kap. 2-10 §§. Regeringen har med stöd av 16 kap. 12 § PBL meddelat föreskrifter om byggsanktionsavgifter i 9 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Enligt 9 kap. 1 § PBF ska byggsanktionsavgift tas ut för de överträdelser och med det belopp som anges i 9 kap. PBF.

Sedan den 1 juli 2013 gäller delvis ändrade regler för byggsanktionsavgifter i 9 kap. PBF (SFS 2013:308). Ändringarna innebär bl.a. att de tidigare bestämmelserna om byggsanktionsavgift för överträdelsen att ha vidtagit rivningsåtgärd utan rivningslov (9 kap. 14-17 §§ PBF i dess lydelse före den 1 juli 2013) har utgått. Bestämmelser om byggsanktionsavgift för att ha påbörjat en åtgärd som kräver lov m.m. innan byggnadsnämnden har gett startbesked finns i 9 kap. 6-17 §§ PBF i nu aktuell lydelse. Någon bestämmelse motsvarande den äldre bestämmelsen om byggsanktionsavgift för att ha vidtagit en rivningsåtgärd utan lov finns alltså inte längre. Av övergångsbestämmelserna till de senaste ändringarna i PBF framgår att äldre föreskrifter ska tillämpas på överträdelser som ägt rum före den 1 juli 2013. Övergångsbestämmelserna anger dock att de nya föreskrifterna ska tillämpas om de leder till lindrigare påföljd.

Överträdelsen att utan rivningslov riva en komplementbyggnad som är större än 15 kvadratmeter trots att lov krävs är inte längre förenad med någon sanktion i PBF. En tillämpning av de nya föreskrifterna – som enligt övergångsbestämmelserna ska tillämpas om de leder till lindrigare påföljd – ger till resultat att någon byggsanktionsavgift för denna överträdelse inte ska tas ut.

Då någon avgift inte ska tas ut oavsett tillämpningen av bestämmelserna i 11 kap. 53 och 56 §§ PBL, finns det inte anledning för domstolen att företa någon prövning enligt nämnda bestämmelser. Mark- och miljödomstolens avgörande att upphäva nämndens beslut om byggsanktionsavgift är därmed riktigt. Överklagandet ska därför avslås.

Avvisning av bevisning

Då någon byggsanktionsavgift inte kan tas ut är de omständigheter som parterna vill bevisa utan betydelse i målet varför de åberopade vittnesförhören bör avvisas enligt 23 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden och 35 kap. 7 § rättegångsbalken.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Maria Lotz samt hovrättsråden Malin Wik och Margaretha Gistorp, referent. Föredragande har varit David Sandberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-02-21
meddelad i
Östersund

Mål nr P 1769-12

KLAGANDE

P N

Ombud: Advokat P L

MOTPART

Nordanstigs kommun, Byggnadsnämnden

Ombud: Advokat A G

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut den 22 maj 2012, dnr 403-1680-12,
se **bilaga 1**

SAKEN

Byggsaktionsavgift för olovlig rivning av sjöbod

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och Byggnadsnämndens i
Nordanstigs kommun beslut den 25 januari 2012, § 2.

YRKANDEN M.M.

P N har yrkat i första hand att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens och kommunens beslut att ta ut byggsanktionsavgift och i andra hand att mark- och miljödomstolen nedsätter avgiften till 350 kr.

Till stöd för sitt förstahandsyrkande har han anfört samma skäl som vid länsstyrelsen med tillägg av bl.a. följande. Syftet har aldrig varit att byggnaden skulle rivras. Det är visserligen riktigt att byggnaden inte var helt demolerad efter raset, att han demonterade byggnaden efter raset och att han förvisso kunde ha avvaktat med att helt nedmontera byggnaden. Att han inte gjorde det sistnämnda motiverades dock väl av den olycksrisk som förelåg. Han vill peka på dels att den ena väggen lutade mot grannhuset med åtföljande skaderisk, dels att det faktiskt fanns risk för att det som var kvar av byggnaden helt enkelt kunde blåsa omkull vid hård vind. Såvitt gäller begreppet rivning vill han framhålla att en olyckshändelse varigenom en byggnad raseras inte kan likställas med en i ordnad form genomförd demontering. Han anser, till skillnad från kommunen, att situationen inte skulle ha förändrats om han hade avvaktat ett besök av representant för kommunen innan han nedmonterade byggnaden. Ett sådant resonemang förutsätter att det skulle ha varit möjligt och rimligt att han skulle ha renoverat byggnaden som i vart fall till en del var demolerad. Kommunen förbiser att en gavel hade fallit bort, att taket var delvis raserat och att byggnaden redan var totalt skild från trägrunden. Om han hade låtit byggnadsdelarna stå kvar och detta hade medfört skada på person eller annans egendom hade han rimligen haft efterräkningar att vänta. Han hävdar därför att han handlat i enlighet med det som krävs för tillämpning av 11 kap. 56 § 2 p plan- och bygglagen (PBL).

Till stöd för sitt andrahandsyrkande har han anfört bl.a. att de olyckliga omständigheterna i sin helhet bör vägas mot att det i närtid meddelats rivningslov för två av de närliggande sjöbodarna. För det fall mark- och miljödomstolen inte finner att det finns möjlighet att bifalla hans förstahandsyrkande anser han att domstolen bör jämka byggsanktionsavgiften utifrån stadgandet i 11 kap. 52 § PBL. Beloppet bör då sättas ner till 350 kr vilket motsvarar rivningslovstaxan för mindre objekt.

Nordanstigs kommun har vidhållit sin inställning och hänvisat till de skäl som låg till grund för nämndens beslut att påföra P N byggsanktionsavgiften.

Mark- och miljödomstolen har den 22 oktober 2012 hållit sammanträde med bevisupptagning i form av parts- och vittnesförhör. På P Ns begäran har dels vittnena J S och C-G S dels han själv hörts. På Nordanstigs kommuns begäran har vittnesförhör hållits med byggnadsinspektören P B.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att händelseförloppet före, under och efter den åtgärd som byggsanktionsavgiften avser i allt väsentligt är ostridigt mellan parterna.

Den fråga som mark- och miljödomstolen först har att ta ställning till är om P Ns hantering av sjöboden är att bedöma som rivning av byggnad. Mark- och miljödomstolen gör i detta avseende samma bedömning som underinstanserna, att förfarandet utgjort rivning av byggnad. Något rivningslov hade inte beviljats. Därmed föreligger de grundläggande förutsättningarna för tillsynsmyndigheten att ta ut byggsanktionsavgift enligt bestämmelserna i 9 kap. 15 § plan- och byggförordningen (2011:338).

Mark- och miljödomstolen har därefter att ta ställning till om byggsanktionsavgiften ändå inte ska tas ut med hänsyn till undantagsbestämmelserna i 11 kap. 53 § 2 st. eller 11 kap. 56 § PBL.

Mark- och miljödomstolen finner att P N, efter det att den delvis raserade byggnaden satts ner på marken, haft faktisk möjlighet att undvika den uppkomna situationen genom att inte fullborda rivningen av byggnaden. Han hade även möjlighet att vidta i vart fall provisoriska säkerhetsåtgärder för att inte skada annans egendom och/eller människors hälsa i avvaktan på kommunens vägledning och

handläggning av frågan om rivningslov. Mot den bakgrunden föreligger inte förutsättningar för tillämpning av undantagsbestämmelsen i 11 kap. 53 § 2 st. PBL.

Enligt 11 kap. 56 § tredje punkten PBL ska byggsanktionsavgift inte tas ut om rivningen har gjorts på grund av att byggnaden till väsentlig del var skadad till följd av en eldsvåda eller någon annan liknande händelse. Av kommentaren till PBL (Didón m.fl. Plan-och Bygglagen, En kommentar, 11:51-63 s. 12) framgår att det ska vara fråga om så stora skador att rivningen varit befogad. Vidare anges att undantagsbestämmelsen inte ska tillämpas om skadorna inte är allvarligare än att de utan större ingrepp kunde ha avhjälpats. Enligt mark- och miljödomstolens mening bör med eldsvådeliknande händelser avses bl.a. skador till följd yttre oförutsebara händelser, t.ex. vid extrema väderförhållanden, eller olika typer av olyckshändelser. Händelseförloppet vid lyftet av byggnaden framstår för domstolen som en ren olyckshändelse. Av utredningen framgår att taket, gaveln mot havet och husets långsidor vid lyftet tillfogades omfattande skador. Enligt P Ns bedömning hade det varit ekonomiskt oförsvarabart att reparera dessa. I målet har inte framkommit några uppgifter som talar emot P Ns bedömning i detta avseende. Mark- och miljödomstolen finner därför att rivningen varit befogad och att länsstyrelsens och kommunens beslut ska upphävas med stöd av bestämmelsen i 11 kap. 56 § tredje punkten PBL.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (DV 427)

Överklagande senast den 14 mars 2013. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Göran Simonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Simonsson, ordförande, och tekniska rådet Lars Edlund. Föredragande har varit beredningsjuristen Jon Paulsson.